

Current Status and Programs of Vegetable and Potato Seeds: Horticulture Development Center, Boanch, Dolkha

बागमती प्रदेश सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय

बागवानी विकास केन्द्र

बोच, दोलखा

सिर्जना न्यौपाने

वरिष्ठ बागवानी विकास अधिकृत
केन्द्र प्रमुख

परिचयात्मक विवरण

स्थापना: वि.सं.२०३४ सालमा स्विस सरकारको सहयोगमा Integrated Hill Development Project अन्तर्गत कार्यालय स्थापना भएको; २०४५ सालमा बागवानी केन्द्र; २०६१ सालमा शीतोष्ण फलफूल रुटस्टक विकास केन्द्र, र २०८० सालमा बागवानी विकास केन्द्र, भि.न.पा.,८ बोच

जम्मा क्षेत्रफल: ३२५ रोपनी (१६.५ हेक्टर)

कमाण्ड क्षेत्र: दोलखा, रामेछाप, सिन्धुपाल्चोक जिल्लाहरू

उचाई: समुन्द्र सतहबाट १९००-२२०० मिटर उचाईको फैलावटमा

माटो: बलौटे दोमट

हावापानी: शीतोष्ण प्रकृतिको, तापक्रम: औसतमा ८-२० डिग्री सेल्सियसका बीच

वर्षा: औसतमा ३९०० मिलिमिटर

केन्द्रमा मुख्य मुख्य तरकारी बालीहरूको विवरण

क्र.सं.	तरकारी बालीको नाम	प्रयोजन	कैफियत
१.	आलु	खायन/बीउ	स्थानीय, रोजीटा
२.	काउली, बन्दा, ब्रोकाउली	बिरुवा बिक्री वितरण	स्थानीय मागको आधारमा (हाईब्रिड)
३.	मूला	बीउ बिक्री वितरण	चालिस दिने
४.	खुर्सानी, गोलभेंडा	बिरुवा बिक्री वितरण	स्थानीय मागको आधारमा (अकबरे, सिर्जना)
५.	प्याज	बिरुवा बिक्री वितरण	स्थानीय मागको आधारमा (रिड क्रियोल- मूल बीउ)
६.	सिमि	बीउ बिक्री वितरण	त्रिसुली, चौमासे

मुख्य मुख्य फलफूल सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	फलफूल	प्रयोजन	जात
१.	किवी	खायन/बीउ/वेर्ना	हेबार्ड, एलिसन, मोन्टी, वुनो टोमरी र मचुवा (भाले)
२.	कटुस	बिरुवा उत्पादन र बिक्रीवितरण	चाइनीज र जापानीज
३.	लप्सी	बीउ उत्पादन र बिक्रीवितरण	स्थानिय डल्ले र मादले
४.	आरु	बिरुवा उत्पादन र बिक्रीवितरण	रुटस्टकको लागि बीउ उत्पादन, स्थानिय जंगली जात
५.	मयल	रुटस्टकको लागि बीउ उत्पादन	स्थानिय जंगली जात
६.	चिया	बिरुवा उत्पादन र बिक्रीवितरण	चाइनीज जातहरू

प्रमुख समस्या तथा समाधानका उपायहरू

- केन्द्रमा कम्पाउण्ड वाल/तारबार नभएको कारण सुरक्षाको अवस्था अत्यन्त कमजोर रहेको
- केन्द्र परिसर भित्र पटक पटक स्थानीयहरूबाट सार्वजनिक संरचना निर्माण गर्ने प्रयास भएको
- खानेपानीको स्याई स्रोत नभएको
- मुख्य सडकबाट कार्यालयसम्म पुग्न कच्ची सडक रहेको र सो को स्तर उन्नतिको लागि बजेटको अभाव
- फार्म/केन्द्रहरूलाई center of excellence को रूपमा विकास गर्ने भनिए पनि सो अनुसार Strategic action plan बनाइ सो को कार्यन्वयनको लागि कार्यक्रम बजेट बिनियोजन तथा जनशक्ति व्यवस्थापन हुन जरुरी
- चित्तियान गृह, प्रयोगशाला सामग्री आदिको आवश्यकता

भावी कार्यदिशा

- बीउ आलु उत्पादन तर्फ केन्द्रित हुने
- Nuts and fruits, कार्यक्रम मार्फत देशभर किविका स्वस्थ बिरुवाहरू supply गर्ने
- किविका नयाँ जातहरू दर्ता गरि हावापानी (ठाउँ) अनुसार जातहरू सिफारिस गर्ने
- किविमा मुख्यतया पोलिनेशनमा समस्या भएको हुँदा नयाँ प्रविधिको खोजि हुनु जरुरी
- प्रयोगमा नआएको बौझो जग्गा प्रशस्त भएको हुँदा साथै केन्द्रको कमाण्ड क्षेत्रमा उपयुक्त हुने फलफूलहरू जस्तै स्वीट चेरि, खुर्पानी, जापनिज आरु आदिको माउबोट ब्लकहरू विस्तार गरी गुणस्तरीय कलमी बिरुवा उत्पादन गर्ने
- जापानिज/चाइनीज कटुस र चियाको बिरुवाको समेत माग बढ्दो क्रममा रहेको हुँदा त्यस तर्फ पनि कार्य गर्न सकिने